A°. 1828. N°. 10.

ARNHEMSCHE COURANT.

Dingsdag den 22 Januarij.

FRANKFORT, den 18. Januarij.

Den 9. dezer is over Bucharest te Weenen aangekomen de eerste tolk bij de Fransche ambassade te Konstantinopel. Hij had deze hoofdstad den 14. December verlaten en werd overal op zijnen weg met groote achting behandeld.

Berigten uit Odessa van den 18. December melden, dat aldaar door Sardinische, Fransche en Oostenrijksche kooplieden veel koorn, ten behoeve der Porte opgekocht wordt. Het vervoer naar Konstantinopel geschiedt door Sardinische schepen. Men vindt het vreemd, dat in de tegenwoordige omstandigheden zoo iets gedoogd wordt.

— Volgens eene uit Oostenrijk medegedeelde opgave, bestaat de Oostenrijksche armee tegenwoordig in vredestijd uit 200,000 man en kan dezelve in oorlogstijd tot 500,000 man gebragt worden.

DRESDEN, den 11. Januarij.

Z. M. de Keizer van Oostenrijk heeft den prins *Ypsilanti* toegestaan, te Weenen zijn verblijf te houden, ter herstelling van zijne, door eene zevenjarige gevangenschap, gekrenkte gezondheid. Zijn adjudant, de kapitein *Orfano*, die zes jaren lang zijn ongeluk met hem gedeeld heeft, bevindt zich tegenwoordig te Dresden.

LONDEN, den 12. Januarij.

Laatstleden Zaturdag omstreeks zes ure, is het gewelf onder de Teems op nieuw gebarsten en het water met groote kracht er in gedrongen. Zes menschen hebben daarbij, voor zoo verre men nu reeds weet, het leven verloren, en men vreest nog van meer ongelukken te zullen hooren. De drang van het water was zoo geweldig, dat de onderaardsche gang binnen twee minuten geheel was volgeloopen. Het ongeval heeft plaats gehad, nadat de infant *don Miguel* met zijn gevolg het werk had bezocht.

De *Courier* deelt omtrent het gebeurde de volgende bijzonderheden mede, welke hij zegt, uit officiele stukken getrokken te hebben:

« Heden morgen heerschte eene algemeene verslagenheid in de galerij onder de Teems, ten gevolge eener nieuwe doorbraak van het water in de *tunnel*, en wij vernemen met smart dat dit voorval aan zes menschen het leven heeft gekost. Omstreeks half zes ure kondigde het gelui der klokken eene verwisseling van arbeiders aan, en te 6 ure ging de jonge *Brunel*, de ingenieur, met ongeveer 100 man in den gang, om de arbeiders, die hunne taak volbragt hadden, af te lossen. Dezelve gingen naar huis, om te ontbijten. Een half uur daarna verspreidde zich het gerucht, dat het water zich eenen doortogt had gebaand en dat alle mijnwerkers en verdere arbeiders daarbij het leven verloren hadden. Vrouwen en kinderen kwamen in den grootsten angst aanloopen om naar het lot van hunne mannen en vaders te vernemen.

« Weldra zag men eene aantal menschen geheel afgemat uit de put komen, van welke sommigen hunne bezwijkende makkers droegen, die vervolgens naar eene naburige herberg gebragt werden, alwaar zij weder tot kennis kwamen.

« De jonge heer *Brunel* kwam er uit, gewond aan den enkel, ten gevolge zijner pogingen, om de ongelukkigen, die het leven verloren hebben, te redden. Hij heeft nopens het ongeval de volgende berigten gegeven:

« Hij was met zijne manschappen, ongeveer 595 voet onder de rivier, aan het werk, toen de arbeiders de banken of planken, die den grond aan weerskanten van de *tunnel* onderschraagden, weg namen; eensklaps zette zich de grond uit en men zag in denzelven een gat, hetwelk naar zijne gedachten zes duimen breed was; dan de aarde viel met zulk eene snelheid, dat drie menschen er blind door werden. De heer *Brunel* sprong dadelijk van de hoogte, waarop hij stond, en trachtte de putten te bereiken; maar hij keerde terug in de hoop, om de ongelukkigen, die hij verlaten had, te redden; ziende dat alle pogingen vruchteloos waren, zwom hij naar de putten en ontkwam het gevaar, met eene wond aan den voet, gelijk reeds gemeld is.

« De mijnwerkers, die in afdeelingen achter eerstgemelden werkten, sprongen insgelijks in de putten; zij rigtten zich naar den trap, langs welken de vreemdelingen, die de *tunnel* bezoeken, gewoonlijk afklimmen; zij dachten zoo het best te zullen ontkomen; doch konden de deur niet openkrijgen; toen wierp zich de een op den anderen, en eer zij konden terug keeren, had het water hen overstelpt.»

— In een der dagbladen leest men het volgende, omtrent de zamenstelling van een nieuw ministerie:

« Het is thans bekend dat Z. M. den hertog van *Wellington* heeft uitgenoodigd, om hem onpartijdig zijn gevoelen mede te deelen nopens de zamenstelling van een nieuw ministerie. Nooit werd eene meer belangrijke en moeijelijker taak aan eenig onderdaan opgedragen, en wij mogen vertrouwen, dat dezelve zal worden vervuld met die bescheidenheid en grootheid van ziel, welke in zoo buitengewone omstandigheden vereischt worden.

« De constitutie kent onwedersprekelijk aan den Koning het regt toe, om zijne ministers te kiezen. De souverein is, wegens deze keus, even als wegens alle daden van zijne regering, slechts verantwoordelijk aan de regtbank van het openbaar gevoelen, die een gelijk regt van toezigt over het gedrag van den vorst, als over dat van zijne onderdanen uitoefent. Maar wanneer een onderdaan geroepen wordt tot raadsman, in de nitoefening van dit hooge voorregt, dan is hij, in de volle beteekenis van het woord, verantwoordelijk jegens het land en den monarch, en hij moet niet minder worden gade geslagen omdat hij opperbevelhebber van de legers des Konings is.

« Het eerste en voornaamste, waarop hij moet letten, is het zonderlinge verschil dat in het kabinet is ontstaan, wijl hetzelve de oorzaak is van het vragen van zijnen raad: wij bedoelen het verschil tusschen de heeren *Herries* en *Huskisson*.

« Men meent dat de laatste het voorstel heeft gedaan, tot de zamenstelling van eene commissie voor de financien, om bezuinigingen in te voeren, volgens de belofte, door den heer *Canning* aan het lagerhuis gedaan. Men meent dat hij eene commissie heeft voorgesteld, die door hare instelling zoude bevoegd zijn de *noodzakelijke taak* te vervullen, om te dien opzigte aan de verwachting der natie te voldoen, en welke aan haar hoofd zoude hebben eenen voorzitter, wiens karakter, invloed en kennis van zaken tot waarborg zouden strekken, dat het onderzoek *wezenlijk* en niet schijnbaar zoude zijn. Men verzekert dat de heer *Herries* zich op eene beslissende wijze tegen het voorstel van zijnen ambtgenoot heeft verzet, en deze twee ministers het, omtrent dit groote en voor de natie zoo belangrijke punt, niet eens hebben kunnen worden. Het is dus klaarblijkelijk, dat zij beide geen leden van hetzelfde ministerie kunnen blijven.»

— Tot dus verre is er nog geene bepaalde benoeming van nieuwe ministers gedaan.

Van den 15. Januarij.

Men heeft, door middel van eene duikersklok, de werken van den doorgang onder de Teems onderzocht en bevonden, dat er mogelijkheid is om het werk voort te zetten. Er zijn ongeveer 700 met aarde gevulde zakken gereed gemaakt, om dezelve in de rivier te werpen en alzoo de opening in het gewelf te stoppen. De lijken der in de *tunnel* omgekomen arbeiders zijn nog niet wedergevonden.

— Er is heden nog niets naders van het nieuwe ministerie bekend.

PARYS, den 17. Januarij.

Bij herhaling is er geklaagd, dat het bestuur der posterijen het geheim der brieven schond, en niemand aan den post iets van belang kon toevertrouwen. Thans heeft de heer *Nestor de Lamarque* het volgende berigt in de dagbladen doen plaatsen:

« Ik heb de eer te berigten, dat ik op het parket van den heer Procureur des Konings bij de regtbank van eersten aanleg der Seine eene klagte heb nedergelegd tegen den heer *de Vaulchier*, directeur-generaal der posterijen, als schuldig of verantwoordelijk wegens het openbreken van een mijner brieven naar Cahors. Dit misdrijf kan alleen zijn gepleegd door het hoofd-bestuur der posterijen te Parijs, vermits ik den brief zelf aan het kantoor heb gebragt en de directeur en inspecteur der posterijen van Cahors de voorzigtigheid hebben gehad, op den rug des briefs te schrijven, dat dezelve aldaar open is ontvangen.

» Ik weet niet, of eenige geschriften, die ik onlangs in het licht heb gegeven, en waarin ik mijnen afkeer van een allesbedervend bestuur niet heb ontveinsd, mij dit hatelijke onderzoek hebben op den hals gehaald. In allen geval is hetzelve eene schending van de openbare trouw en een vergrijp tegen alle zedelijkheid, met uitzondering echter van die der jezuiten.»

— De zesde regtbank van den eersten aanleg, voor de correctionnele zaken, heeft heden uitspraak gedaan in de zaak van den heer *Cauchois Lemaire*. Zie hier den hoofdzakelijken inhoud van het vonnis:

« Overwegende dat *Cauchois Lemaire*, reeds bij het hof van assises te Parijs veroordeeld wegens het opruijen tot burgerkrijg, bekend heeft schrijver te zijn van een geschrift, getiteld: *brief aan Z. K. H. den hertog van Orleans*.

» Dat alles, in dit geschrift, bewijst, dat hij daarbij niet ten oogmerk heeft gehad, zoo als hij voorgeeft, om den hertog van *Orleans* aan te sporen, om zich aan het hoofd der oppositie te stellen.

» Dat uit het geheel des werks en bepaaldelijk uit de zinsneden voorkomende op bladz. 57, 58, 59, 68 enz. blijkt, dat *Cauchois Lemaire* ten doel heeft gehad om aan te zetten en werkelijk heeft aangezet tot eene verandering van regering en der orde van troonsopvolging; en dat deze opruijingen van geenerlei gevolg zijn geweest.

« Dat deze feiten misdrijven uitmaken, waartegen bij de wetten is voorzien.

« Overwegende, dat de andere hoofdpunten van beschuldiging niet genoegzaam zijn bewezen.

« Wat aanbelangt de boekverkoopers *Ponthieu* en *Schoubart*, overwogen dat, volgens de bekentenis van *Schoubart*, zij zich met *Cauchois-Lemaire* wegens het uitgeven van zijn geschrift hebben verbonden, en zich alzoo medepligtig hebben gemaakt aan de misdaad door den laatsten bedreven.

« Veroordeelt de regtbank *Cauchois-Lemaire* tot eene gevangenzetting van 15 maanden en eene boete van 2000 franken.

« De boekverkoopers *Ponthieu* en *Schoubart* ieder tot eene gevangenzetting van drie maanden en eene boete van 500 franken; en alle drie solidair in de kosten.

« Verklaart het in beslag nemen van het geschrift voor deugdelijk en wettig; beveelt de vernietiging van de in beslag genomene exemplaren, alsmede van die, welke ten gevolge van dit vonnis nog in beslag zouden mogen genomen worden.

« Verklaart den drukker *Cosson* onschuldig aan de tegen hem ingebragte klagte.»

Van den 18. Januarij.

De geruchten, welke dezer dagen geloopen hebben over eene nadere verandering van ministers, schijnen voortgevloeid te zijn uit onderhandelingen, welke met eenige personen waren aangegaan, doch die geen gevolg hebben gehad. Men verneemt nu, dat het ministerie onveranderd zal blijven tot dat de kamers vergaderd zullen zijn en men haren geest zal kennen. Intusschen schijnen de nieuwe ministers zich te willen beijveren, om van den weg af te gaan, dien het ministerie van *Villèle* had ingeslagen, zich van het jezuitisme los te maken en het charter en de wetten meer tot leiddraad van hun bestuur te nemen. Onder het voorgaande ministerie waren de benoemingen ter vervulling van openvallende posten in de hoven en regtbanken genoegzaam geheel afhankelijk van de pastoors en bisschoppen, en die zich uiterlijk godsdienstig toonde, veel werk van de kerkpligtigheden maakte, en dusdoende de gunst van de geestelijken won, werd voorgetrokken en in een ambt gezet, schoon hij dikwijls de noodige bekwaamheden miste om hetzelve naar behooren te bekleeden. Volgens eene aanschrijving van den nieuwen minister van justitie, zullen voortaan de hoven en regtbanken over het vervullen van posten in dezelve geraadpleegd worden. Dezelfde minister heeft ook eene commissie benoemd, ten einde van raad te dienen ten aanzien van de zaak der conflicten. Van zijne zijde heeft de nieuwe minister van binnenlandsche zaken uitzigt gegeven, dat de gemeentebesturen op eenen beteren voet zullen ingerigt worden. Deze minister zal voorloopig het ambt van grootmeester der universiteit bekleeden. In het belang van den boekhandel heeft hij dezer dagen den uitvoer van boeken naar buiten 's lands ontheven van het lastig en nutteloos onderzoek der tolbedienden.

— De prinses-regentes van Portugal heeft den 2. dezer de vergadering der cortes bij een plegtige aanspraak geopend.

— Volgens berigten uit Madrid van den 3. dezer, zouden HH. MM. Koning en Koningin van Spanje Barcelona eerlang verlaten. Volgens

sommigen, wordt het luchtsgestel van Catalonie nadeelig voor de vorstelijke personen geoordeeld, volgens anderen is de Koning boos geworden, omdat het stedelijke bestuur van Barcelona heeft te kennen gegeven, dat het onderhoud der koninklijke huishouding, waarin de stad naar een oud gebruik moet voorzien, haar bezwarend valt, ten gevolge der menigvuldige opofferingen, welke zij in de laatste jaren heeft moeten doen. De Fransche troepen, die nog in Spanje zijn, zullen, denkt men, dit land binnen twee maanden verlaten.

Mengelwerk.

KORTE SCHETS VAN HET RAPPORT AAN Z. M. DEN KONING UITGEBRAGT DOOR DE COMMISSIE TOT ONDERZOEK DER BESTE RIVIER-AFLEIDINGEN.

Om van een werk, hetwelk 430 bladz. in kwarto beslaat, zoo belangrijk en zaakrijk, dat als het ware iedere zinsnede de hoogste aandacht verdient, een behoorlijk verslag in een dagblad te geven; dit mag wel eene ondoenlijke taak geacht worden. — Men zoude zich dus hieraan niet gewaagd hebben, ware het niet, dat men aan den eenen kant de overtuiging had, dat het algemeen in dit rapport zeer veel belang stelt; en zich aan den anderen kant verzekerd hield, dat dit werk, wegens deszelfs kostbaarheid (de prijs is *f* 43), maar in weinige handen zal geraken.

Eene korte schets zij dus alles wat men verwachte. — Geenszins zal men zich vermeten, het werk van zulke kundige mannen te beoordeelen, en dat in weinige regels. Gaarne laat men deze moeijelijke taak aan bekwamer mannen over; en men mag dan ook billijk vertrouwen, en het vaderland heeft regt het te eischen, dat zij, die met de noodige kunde zijn toegerust, niet in gebreke zullen blijven hun gevoelen uit te brengen over een werk, waarin de gansche natie het meeste belang stelt; iets, waartoe zij, als het ware, door onzen edelen Koning worden uitgenoodigd, en een voorregt, waarop ieder Nederlander te regt trotsch mag zijn.

Mogt aan den steller dezes hier of daar eene aanmerking uit de pen vloeijen, de verzekering van niets anders dan het algemeene welzijn te bedoelen, zij vooral zijne verschooning.

Het is bekend, dat de Koning, die zoo gaarne de beste middelen kiest, om het welzijn zijner onderdanen te bevorderen, op den 15. Maart 1821 eene commissie benoemde, belast om aan Hoogstdenzelven een rapport over de beste rivier-afleidingen uit te brengen. — Deze commissie heeft bestaan uit de heeren REPELAER VAN DRIEL, J. J. CAMBIER, VAN VREDENBURCH, G. MOLL, M. VAN MARUM, W. VAN OMMEREN, A. GOEKOOP, C. A. PYL en W. G. VERSTEEGH; terwijl als secretaris hierbij is werkzaam geweest de heer QUARLES VAN UFFORD. — De commissie werd verzocht, niet alleen op te geven hoe, en waar de beste rivier-afleidingen zouden kunnen plaats hebben, maar te gelijk eene raming der kosten op te geven, en een voorstel te doen, hoe deze gelden het best, zonder bezwaar der schatkist, zouden kunnen gevonden worden.

Om aan dezen last te voldoen, heeft zich de commissie in haar rapport de volgende orde voorgesteld:

1. Schets van den hijdraulischen toestand der rivier-provincien.
2. Beoordeeling der onderscheidene ontwerpen.
3. Voorslag van hetgeen in dezen te doen zoude zijn.

Wij zullen bij ieder punt kortelijk stil staan; doch bij het laatste, als thans het belangrijkste, het langste verwijlen.

De slechte en steeds verergerende toestand onzer rivieren, vooral door de verhooging der bedding, wordt algemeen erkend. Even eenparig oordeelt men, dat geene radicale redmiddelen mogelijk zijn, en dat men zich dus alleen tot verbeteringen, en niet tot volledige herstelling moet bepalen. Het zetten van ijsdammen wordt als hoogst gevaarlijk beschouwd. Met één woord wordt gerept van gedane voorstellen, tot loszaging van het ijs; tot het doen springen van hetzelve door buskruid; tot het bresschieten in hetzelve; tot het vasthouden van hetzelve door palen en juffers aan de oevers, alvorens het ijs los gaat; en tot het plaatsen van ijsbokken. Wijders wordt gewaagd van het uitdiepen der rivieren door krabmachines, of uitgravingen. — Dan, alle deze voorslagen worden, te regt, als onuitvoerlijk beschouwd.

Als nu overgaande tot de beoordeeling der voorgeslagene ontwerpen, tot vermindering of wegneming der gevaren aan de Nederlandsche hoofdrivieren, zoo wordt eerstelijk het plan van VON WIEBEKING (beroemd Beijersch waterbouwkundige) getoetst.

Deze meent de beste redmiddelen te vinden in de verhooging der dijken, de afsnijding van bogten in de rivieren; het opruimen der rivieren; en het leggen van kribben, tot betere regeling van den loop. — Zonderling schijnt het, hoe men aan verhooging der dijken, zonder dezelve te verzwaren, kan denken; dan, het wordt klaar betoogd, dat de Duitscher, die slechts tweemaal in *Nederland* geweest is, te weinig lokale kennis bezit, om eenigen prijs op zijn oordeel te stellen. — Daarenboven wordt het schadelijke, ondoenlijke, en ook het finantieel onmogelijke van dit plan genoegzaam aangetoond.

Nu volgt het juist tegenovergestelde gevoelen van den heer LUITJES, in 1821 gedrukt, en ten doel hebbende om de dijken tot even boven het hoogste water bij eene opene rivier af te slegten. — Deze verlaging zou al op Pruissisch territoir moeten beginnen, en daartoe werd de goedkeuring dier regering vereischt. — Allernadeeligst komt dit ontwerp voor de laag liggende polders voor. De vijf Heerenlanden in de *Alblasserwaard* zouden hierdoor vernield, en de dorpen in de Geldersche valei, zoo de Grebbendijk afgenomen werd, zouden weggespoeld worden. De Noorder Lekdijk zou niet verlaagd kunnen worden. De communicatie over de dijken zou hierdoor gestremd geraken. — Kortom, dit plan wordt afgeraden.

De heer GOUDRIAAN is van begrip, dat men, van afstand tot afstand, langs de rivieren Overlaten moet aanleggen, waardoor de overmaat van aangevoerd water, boven den afvoer, door, langs en onder den ijsdam, op de binnenlanden wordt afgeleid. — De commissie doet hulde aan de groote waterbouwkundige kennis van den heer G. en wijdt aan zijn ontwerp ruim 30 bladz.

Langs de *Maas*, *Waal* en *Lek* zouden deze Overlaten gemaakt worden; maar opmerkelijk is het, dat dezelve niet aan den Gelderschen Yssel, of aan de *Lijmers*, door den heer G. worden voorgesteld. — Door dit plan zouden overstroomd worden de *Betuwe*, de vijf *Heeren Landen* en de *Alblasserwaard*, het *Maaswaalsche*, een gedeelte van het *Rijk van Nijmegen*, de *Bommelerwaard* en het *Land van Altena*; de *Geldersche Valei* en de *Noord-Brabandsche Maas-Polders* zouden met meer water bezwaard worden. — Het idé om door overlaten de rivieren te ontlasten, wordt wel in zijn geheel verworpen, maar, zoo als nader zal blijken, in enkele gevallen aangenomen. — De bezwaren hier tegen komen hoofdzakelijk hierop neder: Onzekerheid of de overlaten op den duur tegen het overloopen van water bestand zullen zijn, waaromtrent de ondervinding nog niet genoegzaam geleerd heeft. — Het ijs zoude over dezelve in de polders storten en alzoo voor de ingezetenen gevaarlijk worden. — De noodige ruimte voor de Overlaten zou niet overal te vinden zijn. Verbetering der landerijen door de slib, is met overlaten niet te verwachten. De Overlaten stremmen de gemeenschap.

Vele districten zouden dikwerf door overlaten overstroomen, wanneer ze zonder dezelve zouden bevrijd blijven. Het vervoer van dijk-materialen zoude belemmerd worden.

Landen, welke drooggemalen moeten worden, kunnen aan geene Overlaten onderworpen worden. Dit zijn de voornaamste, maar ook zeer gewigtige tegenbedenkingen.

Het groote plan van den heer KRAAIJENHOFF wordt nu overwogen, en, even als het voorgaande, keurig uiteen gezet. Men weet dat dit ontwerp tweeledig is, en ten doel had om den *Neder-Rijn* en de *Lek* te sluiten, en derzelver water op den *Gelderschen Yssel* te storten; terwijl, ten tweede, de scheiding van *Waal* en *Boven-Maas* was opgegeven. — Ook dit plan kan geenszins de goedkeuring der commissie wegdragen. Wij zullen de voornaamste bezwaren wel kortelijk aanstippen. De belangen van scheepvaart en koophandel zouden hierdoor in de waagschaal gesteld worden, en alzoo de welvaart van aanzienlijke streeken hierdoor kunnen opgeofferd worden.

De berekening van den afvoer van het water komt zeer twijfelachtig voor, en hierop steunt voornamelijk het geheele plan. In den nieuwen *Yssel* zouden zich altijd ijsdammen kunnen zetten, het gevaar op de *Waal* zou hierdoor vermeerderen; ook veel verwoesting zou hierdoor langs den *Yssel* kunnen veroorzaakt worden. — De normale gedaante van den nieuwen *Yssel* zoude niet altoos kunnen blijven bestaan. De *Rijn* zou steeds vele grondstoffen naar den *Yssel* voeren. Belemmerend voor de uitwatering op den *Yssel*. Eene grondpomp bij *Doesborgh* te maken is zeer bedenkelijk. Ook de stad *Kampen* zoude hierdoor lijden. De *Waal* niet stellig door dit plan gered. Maar de overstroomingen door de *Lek* zeer verminderd; intusschen blootgesteld om door overstrooming van de *Betuwe*, door de *Waal*, in gevaar te komen. *Amsterdam* zou, gedurende de werkzaamheden op de *Lek*, gebrek aan versch water hebben. Voor het vaarwater op de beneden-rivieren wordt de afsluiting der *Lek* nadeelig geacht. *Waal* en *Maas* behooren niet gescheiden te worden. Afsnijding van bogten schadelijk voor de bevaarheid der *Maas*. De sluiting van de *Beersche Maas* wordt afgekeurd. De beteugeling der Killen maakt wijders een hoofdtrek van het ontwerp van den heer K. uit. De gevoelens hierover van de *Maassteden* en *Gorinchem* zijn vlak tegenstrijdig. De commissie is niet voor de afdamming der killen.

De uitvoering der werken, door den heer K. voorgesteld, zoude, volgens zijne berekening, tusschen de 48 en 50 millioen guldens kosten. De commissie toont aan dat deze begrooting te laag is, en dat de kosten wel 60 millioen zouden bedragen. Niettegenstaande aan de waterbouwkundige talenten van den heer K. de hoogste lof wordt gegeven, zoo wordt echter zijn ontwerp zeer afgeraden.

De commissie zoude nu de ontwerpen van BLANKEN en andere ter toets moeten brengen; maar acht het beter hiervan te gewagen bij gelegenheid dat zij haar eigen plan zal bloot leggen, waartoe dan nu zal worden overgegaan.

Al aanstonds wordt voorgesteld, het sluiten van den ouden *Rijnmond*. Dit kan echter zonder toestemming van de Pruissische regering niet geschieden. De commissie vleit zich, haar plan zoodanig te kunnen wijzigen, dat hieruit geen bezwaar voor onze naburen ontstaan zal. — Het beste middel hiertoe wordt geoordeeld het maken van een overlaat, of afleiding van den ouden *Rijn* naar den *Yssel*. — De bovenmond van dezen overlaat wordt bepaald op de *Lobithsche* zandplaat, even beneden den thans bestaanden ouden *Rijnmond*, loopende van daar door de oude *Waal*, door den polder van *Herwen en Aerdt*; verder door de *Lijmers*, tot aan den *Ysseldijk*, beneden de *Lathumsche* sluis.

De tegenwoordige *Lijmersche* overlaat zoude dan komen te vervallen; deze overlaat zou tusschen leidijken besloten worden. — De breedte van dezen overlaat wordt tusschen de voeten der wederzijdsche leidijken op 350 el bepaald. — De *Lathumsche*, *Bingerdsche* en *Baarbroeksche* dijken zouden verhoogd worden. — De uitwateringen van het riviertje de *Wildt* en van de *Lijmers*, denkt men niet, dat hierbij zullen lijden, waartoe onderscheidene werken worden voorgeslagen. — De passage van *Arnhem* op *Wezel* zal echter door dezen overlaat gestremd worden. — De kosten hiervan worden begroot op *f* 1,161,478. — Eene allezins krachtdadige afvoer van water op den *Yssel*, stelt zich de commissie hiervan voor.

Het belangrijk werk van den heer BLANKEN, waarin, niet op theoretische bespiegelingen, maar door daadzaken, van den vroegsten tot op onzen tegenwoordigen tijd, door alle watervloeden heen, wordt bewezen, dat alle ontlastingen van onze rivieren *ten noorden* nimmer eenige verligting voor de meest bedreigde streeken van ons vaderland hebben aangebragt; ja, dat zware doorbraken, met grondgaten vergezeld, waardoor zich meer water ontlast, dan men ooit van eenen overlaat verwachten kan, zelfs niet hebben kunnen beletten dat dagen daarna nog de gevaarlijkste doorbraken op andere plaatsen zijn gevallen: — dit werk wordt dan ook, als strijdig met het gevoelen der commissie, hier aangehaald; — maar zeer flaauw in weinige regels wederlegd; — en dit schijnt aan den steller dezes toe, het zwakste punt van het geheele rapport te zijn.

Er wordt slechts op geantwoord: dat deze bedenking meer geldt tegen het plan van den heer KRAAIJENHOF, dan tegen dat der commissie. En, dat eene rivier als de *Yssel*, welke een verval van 9 el 6 p. heeft, altijd als een krachtig middel van afleiding moet beschouwd worden.

Maar hoe nu, als, trots dit verval, de natuur onzer rivieren zich tegen de ontlastingen ten noorden als het ware verzet? En als de zwaarste dijkbreuken in de noorder *Rijn*-dijken, nimmer rampen in de *Betuwe* en elders hebben kunnen verhinderen? doch wij vergeten, geene beoordeeling, maar slechts eene schets van dit werk te willen geven. — De *Yssel*, die dan zoo veel meer water zal ontvangen, moet nu verbeterd en vatbaar gemaakt worden, om dit water te kunnen afvoeren.

Te dien einde wordt voorgesteld:

1°. Opruimingen langs den *Yssel* van boomen, struiken en heggen. — In 1809 heeft dit reeds voor een groot gedeelte plaats gehad, zonder eenig merkbaar gevolg. — Steller dezes is van gevoelen, dat, zullen opruimingen iets helpen, dat dan in de eerste plaats alle hooge gronden langs de oevers der rivieren, welke vrij wat meer water keeren dan boomen of struiken, zouden moeten afgegraven worden. — Dan, deze operatie zoude zeer kostbaar worden.

2°. De weg van *Ellekom* naar *Doesborgh* niet te verhoogen.

3°. De oude riviersprang, *den Hank*, tusschen *Doesborgh* en *Dieren* moet geopend worden.

4°. Eene brug daarover te leggen.

5°. Er zal een overlaat in den *Hoog-Lurenschen* dijk, tot even boven *Bronkhorst*, gemaakt worden, tusschen leidijken, ter breedte van 600 ellen, en te verlagen op 3 el 2 palmen *Doesborgsch* peil.

6°. Dito overlaat onder *Brummen* in *Korten-Oever*, tusschen de bogt van boven *Halfvasten*, raaijende op den toren van *Zutphen*. — Peil en breedte als onder 5.

7°. De veerdammen voor *Zutphen* te verlagen, en de paalbrug 80 à 90 el te verlengen.

8°. Den kanonsdijk te verlagen tot 5 el 65.

9°. De rijswaard, boven *Deventer*, aan den steenoven, weg te ruimen.

10°. De bepoting op de *Worp* voor *Deventer* insgelijks weg te ruimen; gelijk mede de kade aan de zuidzijde des straatwegs, tusschen den *Dood* en den *Yssel*, gelijk met den straatweg te slechten.

11°. Te *Fordmond*, boven *Wijhe*, een overlaat meer, ter breedte van 600 ellen.

12°. Een overlaat tusschen het dorp *Zalk* en het *Zalkerbosch*, breed 400 ellen, en ter laagte van 3 el 2, beneden den *Kruin* van den dijk; en ten laatste

13°. Een overlaat boven de stad *Kampen* aan den *Slaperdijk*, even beneden de molens aan den linker *Yssel*-oever, ter breedte van 400 ellen.

De kosten van 1-13 worden op *f* 1,400,433 - 00 berekend.

Gelukt nu, tegen het gevoelen van den heer BLANKEN aan, dit ontwerp der commissie, dan wordt de *Yssel* met eene verbazende massa water bezwaard. En zeer mag men het betwijfelen, of dan de *Lobithsche* overlaat niet veel meer water zou aanvoeren, dan de rivier ook met hare voorgestelde verbeteringen zoude kunnen afvoeren. Dit zoude dan, ongelukkiger wijze, aan de *Yssel*-oevers dezelfde akelige tooneelen kunnen daarstellen, welke thans in de *Betuwe*, en elders voorvallen.

De commissie is wel bezorgd, dat de landen, ter zijde van den *Lobithschen* overlaat, niet overstroomd worden; maar het schijnt aan de aandacht der commissie ontsnapt te zijn, dat, bij meer aanvoer van water, duizende van morgens heerlijk bouwland, tusschen den *Yssel* en de banddijken gelegen, en nu maar door zomerdijkjes beschermd wordende, alsdan bijna zeker iederen winter zouden overstroomen, waardoor het zaaijen van winterkoren belet, en dus deze bouwlanden, meestal te hoog om in weiland herschapen te kunnen worden, alle waarde zouden verliezen. Men denke slechts aan de *Brummensche*, *Vooster*, en *Wilpsche* klei, en aan de landerijen onder de gemeente *Warnsveld*. Door het slechten van den dam aan den straatweg voor *Deventer*, die eene verlenging van den *Wilpschen Zomerdijk* is, zoude natuurlijk de *Wilpsche* kleipolder, bij iederen watervloed, geheel onder loopen. — Eene verhooging en verzwaring van den kanonsdijk en der zomerdijken om voornoemde polders, welke alle verre van den *Yssel* verwijderd zijn, zou het eenigste middel zijn om deze enorme schade te voorkomen.

Keeren wij, na dezen uitstap, tot het rapport terug.

Men staat verder voor, om een overlaat tusschen leidijken, bij *Weurt*, door het *Maaswaalsche*, van de *Waal* naar de *Maas* daar te stellen. De bovenmond wordt geplaatst in den *Zuider-Waaldijk*, bij *Weurt*; en de benedenmond in den *Noorder-Maasdijk*, bij *Appeltern*; de wijdte van dezen overlaat wordt op 750 ellen vastgesteld. De kosten worden op *f* 1,308,675 geraamd.

Tegen over den benedenmond van dezen overlaat, stelt men voor, om er een in den *Maasdijk*, te *Dieden*, te leggen.

Wijders komt in aanmerking een overlaat door de *Geldersche valei*, tusschen *Wageningen* en den *Grebschen berg*. — Alleen nuttig geacht tot matiging van toevoer van opperwater, en tot ontzet der dijken in de *Betuwe*. — Er worden echter bij dit plan maatregelen van voorzorg vereischt. Te dien einde zullen onder anderen de gemeenten van *Veenendaal*, *Woudenberg*, *Leusden* en *Amersfoort* bedijkt moeten worden. — Acht sluizen worden tot de inlating van het water aan den *Grebbendijk* voorgeslagen.

De kosten dezer werken zouden *f* 4,000,000 beloopen.

De verbetering der noorder *Lekdijken* boven- en beneden dams, wordt verder aangeprezen. De slechte of gevaarlijke staat dezer dijken en het groot nadeel, hetwelk door eene doorbraak derzelve aan de provincien *Utrecht* en *Holland* zoude worden toegebragt, wordt met levendige kleuren geschetst.

Alleropmerkelijkst is het, en allermoeijelijkst te verklaren, dat vele geachte waterbouwkundigen, en ook de commissie, de *Lekdijken* in eenen slechten staat, waaraan noodzakelijk aanzienlijke verbeteringen moeten geschieden, beschouwen. Terwijl daarentegen de collegien van den *Lekdijk*, zoo boven- als beneden dams, zamengesteld uit lieden, die als groote landeigenaars het meeste belang hebben in het niet doorbreken derzer dijken; welke, bij iederen watervloed, in de gelegenheid zijn, om alle gebreken aan den dijk op het naauwkeurigst te kunnen waarnemen; die daarenboven voorgelicht worden door kundige dijkbazen, oud en grijs op den dijk geworden; — dat deze collegien geheel van een tegenovergesteld gevoelen zijn, en het daarvoor houden, dat die dijken zeer weinig bekommering baren. Hoe het zij, sedert 1747 is in deze dijken geen doorbraak gevallen, en dit pleit sterk voor de deugdelijkheid van eenen dijk, welke sedert zulke geduchte en veelvuldige watervloeden, zonder bezwijken, heeft kunnen verduren. — Waar is een dijk in ons land, die aan zoo eenen magtigen rivierstroom is blootgesteld geweest, en in dit lange tijdvak niet is doorgebroken? De commissie draagt dan voor om de *Lekdijken* van *Amerongen* tot *Schoonhoven* te verzwaren en te versterken. Breedvoerig wordt dit plan ontvouwd. Even zonderling komt het voor, dat de collegien van dijkgraven en hoogheemraden van *Rijnland*, *Delfland*, *Schieland* en het waterschap van *Woerden*, bij lange na dat bezwaar in eenen doorbraak van deze dijken niet zien, als de commissie, en vermeenen door hunne binnenlandsche ringdijken veel beschermig te zullen vinden.

De uitvoering der verbeteringen aan de *Lekdijken* wordt op *f* 2,200,000 geschat.

Eene afleiding van de *Lek* naar de *Merwe* langs den *Diefdijk*, wordt nu opgegeven. — Na breedvoerig het voor en tegen dezer afleiding overwogen te hebben, besluit de commissie tot deszelfs nuttigheid, en wil het volgenderwijze daarstellen: — Tusschen *Culenborg* en het *Beesichemsche veer*, wil men in den *Zuider-Lekdijk* 4 Waaijersluizen leggen, ter wijdte van 7,5 el. Beneden *Culenborg*, en boven den *Diefdijk*, zouden nog 7 dergelijke sluizen gemaakt worden. — Het bouwen dezer sluizen wordt echter voorwaardelijk voorgesteld, omdat men eerst dient te beproeven, in hoe verre zij bestand zijn om met een diep verval te werken. Tot afleiding van het hierdoor ingelaten water wordt voorgesteld: 1.) Het bouwen van 2 waaijersluizen te *Asperen*. 2.) Het versterken van de *Dief-* en *Meerdijken*. 3.) Het versterken van den *Zuider-Lingendijk* van *Asperen* tot aan den *Gatdam*. 4.) Het daarstellen van eene sluis in den ouden *Zuider-Lingendijk*, tusschen *Asperen* en *Gatdam*, ten einde door dezelve de kom tusschen dezen dijk en den nieuwen *Zuider-Lingendijk* te kunnen volzetten, om dezen laatsten zoo veel mogelijk te beveiligen. — 5.) De *Dalemsche* en *Vurensche* overlaten blijven behouden. 6.) De tegenwoordige *Dalemsche* sluis blijft behouden. 7.) Vier groote sluizen, ter ontlasting der *Betuwe*, tusschen *Gorinchem* en *Vuren* te maken. — En 8.) Het opwerpen van *Terpen*, tot veiligheid der inwoners aan den *Diefdijk* en den *Tielerwaard*. — Oppervlakkig slaat men voor om die te maken bij de dorpen *Acquoy*, *Renoy*, *Beest* en *Marienweerd*, *Tricht*, *Asch*, *Gellicum*, *Rumpt*, *Enspijk*, *Deil*, *Est* en *Meteren*. — Akelig schijnt de toestand te zullen zijn, waarin deze onze landgenooten, ten behoeve der *Utrechtenaren* en *Hollanders*, ten noorden der *Lek*, zullen gebragt worden. De commissie gewaagt niet van gebouwen, welke tot berging van menschen, vee, have en goed op deze noodheuvelen zouden vereischt worden. Dit zouden verbazend groote gebouwen moeten zijn, om misschien eene halve bevolking van een dorp te kunnen bergen, en van voorraad te voorzien. Zeer zouden de kosten hierdoor vermeerderen. — De kosten van alle deze, door de commissie opgegevene werken, worden op *f* 1,756,260 begroot.

Een overlaat door het *Land van Altena* wordt verder door de commissie als wenschelijk voorgesteld. Onderscheidene bezwaren doen zich hier wel tegen op, doch worden wederlegd. De kosten intusschen zouden zeer aanzienlijk zijn, en worden op *f* 3,295,595 geschat.

Het daarstellen eener nieuwe *Merwe*, nadat breedvoerig al het voor en tegen, zoo wel met opzigt tot den waterstaat als de scheepvaart, overwogen is, wordt door de commissie aangeraden. Naarmate de nieuwe *Merwe* in diepte toeneemt, stelt men voor om langzamerhand de Killen te sluiten. Dit ontwerp wordt overigens te breedvoerig behandeld, om hier in nadere bijzonderheden te kunnen treden. *f* 2,000,000 zullen de kosten bedragen.

De verbetering van de *Brabandsche Maas*, en wel bijzonder de opruiming van de *Beersche Maas*, wordt zeer aanbevolen. Dit werk wordt in verband beschouwd met de verruiming van den *Baardwijkschen* overlaat, waartoe de commissie zeer genegen is. Door verbreeding moet dezelve meer vermogend worden, en men wil deszelfs wijdte op 1022 ellen brengen, waardoor men ze genoegzaam in staat acht, om het meerder aangevoerde water der *Beersche Maas* te kunnen lozen. Tot de *Beersche Maas* en de *Baartwijksche* overlaat vermeent men *f* 1,130,000 te behoeven.

Algemeene verbeteringen worden nu voorgedragen. Wij zullen dezelve met een woord aanstippen: doelmatige opruimingen der rivieren, zeer geprezen: meer toezigt op de rivieren te houden; verkenning en opneming der rivieren; rivierkaarten op eene genoegzame schaal te maken; (alleen van den *Yssel* bestaat eene bruikbare kaart. Van *Waal* noch *Maas* zijn bruikbare kaarten aanwezig) meer zorg aan de leiding der rivieren te besteden; het opzigt hierover alleen aan hooge onafhankelijke ambtenaren van den waterstaat te vertrouwen; de betrekkelijke hoogte der dijken te bepalen enz.

De commissie vermeent dat de voorgestelde werken in de volgende orde zouden moeten worden uitgevoerd.

1. Versterking der *Noorder-Lekdijken*.
2. Den *Yssel* te bekwamen tot meer afvoer van water.
3. Sluiting van den *ouden Rijn* en de nieuwe doorsnijdingen naar en aan den *Yssel*.
4. De sluizen aan het *Spoel* en afleiding langs den *Diefdijk*.
5. De nieuwe *Merwe*.
6. *Beersche Maas* en *Baartwijksche* overlaat.

Bovenstaande werken worden in de eerste klasse geplaatst. In de tweede klasse volgen:

1. De afleiding der *Geldersche* valei.
2. De afleiding in het *Maaswaalsche*, bij *Weurt*.
3. Overlaat van *Altena*.
4. Algemeene verbetering der rivieren.

De kosten van alle opgegevene werken zijn geraamd op *f* 18,252,441. Deze penningen wenschte het gouvernement, dat door de daarbij belanghebbenden zouden betaald worden, en dus zonder bezwaar van de schatkist gevonden worden. Aan de commissie was de moeijelijke taak opgelegd om deswege een voorstel te doen. Maar dezelve verklaart rondborstig, dat eene evenredige verdeeling dezer som onder de belanghebbende provincien, haar volstrekt onmogelijk schijnt; en besluit, dat deze zaak, als eene zaak, waarbij het geheele vaderland belang heeft, uit 's lands schatkist behoort betaald te worden.

Na eenige aanmerkingen omtrent het daarstellen van eene hijdrographische kaart; het aanleggen van een algemeen depôt van kaarten en plans voor den waterstaat; het doen drukken eener memorie van den heer BLANKEN, in 1815 aan den Koning ingediend; het personeel van den waterstaat, en de betrekking tusschen den waterstaat en de dijksbesturen, wordt het werk besloten.

Het werk onderscheidt zich door eenen zeer duidelijken, schoonen, mannelijken stijl. De uitvoering laat niets te wenschen overig en doet eer aan 's lands drukkerij. Ook de algemeene kaart, welke alleen thans nog maar het licht ziet, is overheerlijk op steen gegraveerd. Onderscheidene bijlagen zijn achter het werk geplaatst en vele speciale kaarten zullen nog volgen.

DRIEL, (in BOMMELERWAARD) den 27. December 1827.

De vreugdeteekenen, welke op alle aanzigten van de ingezeten dezer gemeente te lezen waren, onder de vurigste dankzeggingen aan den Allerhoogsten, wanneer hun den 9. dezer het zoo gelukkig gesloten Concordaat tusschen Z. H. *Leo XII*. en onzen geëerbiedigden Koning *Willem I*. plegtig werd afgekondigd, zag men heden, den derden Kersdag, door schrik en verslagenheid, in dezelfde plaats, waar die plegtige afkondiging is geschied, in doodverw veranderen, daar hun eene vervaarlijke ramp, waarvan honderden hunner het slagtoffer hadden kunnen worden, van nabij bedreigde; toen eenklaps, onder de solemnele dienst, bij welke meer dan 1200 menschen tegenwoordig waren, een hevig gekraak eene algemeene ontsteltenis en verwarring onder de godsdienstige menigte, in hunne bouwvallige schuurkerk, te weeg bragt. Eene galerij of zoldering, waarop zich meer dan 200 menschen bevonden, welke daarenboven het steunpunt van het zangkoor, dat vol zangers was, uitmaakt, en waaronder meer dan 250 individus aanwezig waren, begon te verzakken en dreigde geheel in te storten. Bij onderzoek van deskundigen is het gebleken, dat een zware balk, waarop de ribben van de zoldering rusten, en welke in de stijlen van het gebint, dat in den gevel van het gebouw ingemetseld is, was vastgemaakt, aan eene zijde was doorgezakt, uit hoofde dat de punten van vereeniging, zonder dat dit door iemand was opgemerkt, waren vermolmd en vergaan. Twee of drie ribben, welke niet geheel buiten den muur waren geweken, en nog eenigzins op het metselwerk bleven rusten, hebben de verschrikkelijke ramp, die hun bedreigde, Gode zij hoogen dank! afgewend.

Bij deze gebeurtenis hebben zich alle de oogen der ingezetenen op den troon van Zijne Majesteit onzen geëerbiedigden Koning gevestigd, vertrouwende, van daar, van waar zoo vele weldaden emaneren, die hulp te zullen erlangen, welke zij zoo dringend behoeven om eene nieuwe kerk, waarvan de noodzakelijkheid nu zoo duidelijk bewezen is, te kunnen ophouwen, en alzoo op eene betamelijke wijze en zonder gevaar de godsdienst hunner vaderen in het vervolg uitoefenen.

De regerende Kerkmeester,
W. DE GIER.

GESCHIEDKUNDIGE HERINNERINGEN.

Den 20. Januarij 1621 stierf PAUL V. 235ste paus.

Den 20. dito 1716 werd de beroemde J. J. BARTELEMY te *Cassis* in Provence geboren.

Den 21. dito 1257 trok Koning WILLEM, vader van graaf FLORIS V.

over *Alkmaar* naar *Hoogtwoude*; om de *Vriezen* op het ijs aan te tasten, hetwelk men sterk genoeg achtte; dan, hij had het ongeluk met zijn zwaar gewapend paard in het ijs en te gelijk ook in eene hinderlaag der *Vriezen* te vallen, en door hen afgemaakt te worden, terwijl zij zijn lijk begroeven, zonder dat iemand wist waar; wordende hetzelve vele jaren daarna door zijn' zoon ontdekt en te *Middelburg* plegtig begraven.

Den 21. dito 1665 was, van wege de algemeene Staten, een plegtige dankdag uitgeschreven, om God voor de gunstige afwending der sterfte, door eene hevige pestziekte in ons vaderland, in het laatst des vorigen jaars 1664, veroorzaakt, openlijk te danken.

Den 21. dito 1814 trokken de bondgenooten binnen *Luik*.

Den 22. dito 1577 verklaarde de stad Haarlem zich staatsgezind.

Den 22. dito 1788 werd de beroemde lord BYRON geboren.

ARNHEM, den 22. Januarij.

Het water is hoog in den *Rijn* aan de Paal:

Den 21 Jan. 4 El 8 Palm 0 Duim; gewassen 0 D. gevallen 20 D.
Den 22 dito 4 El 6 Palm 0 Duim; gewassen 0 D. gevallen 20 D.

---

§ § § De HOUDER der OBLIGATIEN 4½ pCt. Amortisatie-Syndikaat No. 69547 en 71995, uitgeloot Maart 1825 en 1827, kunnen de uitgegeven Coupons, derzelve terugbekomen ten Kantore van den Ondergeteekende, tegen betaling der Coupons en der kosten dezer Advertentie.

Arnhem, den 22. Januarij 1828.

E. C. ENGELBERTS.

† † † De Notaris *COLENBRANDER*, te *Nijkerk*, zal op Donderdagen den 24. en 31. Januarij 1828, telkens des avonds om zeven uren, binnen *Nijkerk*, ten huize van *J. D. KLAASEN*, aan de *Kolk*, in het openbaar, ter inzate presenteeren en finaal verkoopen:

1. Een hecht, sterk en weldoortimmerd HUIS, No. 197 en ERVE, met twee BERGEN, SCHUUR en HOF, binnen *Nijkerk*, aan de *Groene Steeg*.
2. De OPSTAL eener TABAKSSCHUUR, staande onder *Nijkerk* aan de *Kipsteeg*.
3. Een HUISJE en ERVE met HOF en ruim 85 Roeden BOUWLAND, onder *Nijkerk* aan de *Kipsteeg*.
4. Eene kamp MHEENLAND, de *Krommekamp*, groot ruim 2 Bunders en 12 Roeden.
5. Eene DITO, groot ruim 1 Bunder 70 Roeden.
6. Eene DITO, de *Frankenkamp*, groot ruim 1 Bunder 70 Roeden.
7. Eene DITO, het *Kissekampje*, groot ruim 1 Bunder en 70 Roeden; alle gelegen in de *Nijkerker Mheen* aan de *Wildsteeg*.
8. Eene DITO, de *Biel*, groot ongeveer 1 Bunder en 49 Roeden.
9. Eene DITO, den *Egmond*, groot circa 3 Bunders en 20 Roeden, beide gelegen in de *Nijkerker Mheen* op *Ark*; en
10. Ruim 85 Roeden VEENLAND, gelegen onder *Nijkerk* bij het *Wolfsche Bosch*.

Informatien zijn te bekomen ten Kantore van gezegden Notaris.

† † † Mr. *H. B. VAN DAALEN* en *D. BEEK*, Notarissen te *Wageningen*, zullen, namens hunnen principaal, op Dingsdag den 29. Januarij 1828, bij inzet, en Dingsdag den 19. Februarij daaraanvolgende bij toeslag, telkens des avonds ten zes ure, in het *Gelderlands Welvaren*, te *Wageningen*, publiek veilen

De navolgende ONGEREEDE GOEDEREN, alle staande en gelegen in en onder de Stad *Wageningen*, als:

1. Een HUIS en ERF, voorzien van verscheidene BOVEN- en BENEDENKAMERS, KEUKEN, KELDER en ZOLDER, staande aan de Boterstraat, gemerkt A. No. 272, met eene achter hetzelve staande STALLING voor vier Paarden, KOETSHUIS op zijde van het HUIS, en achter hetzelve gelegen TUIN, uitkomende aan Stads Wal.
2. Een Blok HUIZEN, bestaande uit zes WONINGEN, gemerkt A, No. 281, 282, 284, 285, 286 1°. en 286 2°., met een daarbij gelegen TUIN, staande aan de Boterstraat.
3. Eene SCHUUR met STALLING en SCHAAPSHOK, groot vijf gebindten, staande in de Boterstraat.
4. Een PAKHUIS met eene WONING daarbij, gemerkt A, No. 295, staande aan de Boterstraat en het Kerkstraatje, en uitkomende aan het Kerkhof.
5. Eene TABAKSSCHUUR, groot acht gebindten, staande op den Berg, aan Postjes-weg, met het daarbij gelegen 45 roeden en ruim 56 ellen TABAKSLAND.
6. Een stuk TABAKSLAND, gelegen boven den Diedenweg, groot 45 roeden en 27 ellen.
7. Een stuk BOUWLAND, *de Kamp* genaamd, gelegen in den Leeuwer Enk, groot 86 roeden en ruim 29 ellen.
8. Een stuk BOUWLAND, genaamd *de Korte Voor*, groot 74 roeden en ruim 65 ellen.
9. Een stuk BOUWLAND, genaamd *het Brummelstuk*, groot 60 roeden en ruim 60 ellen.
10. Een stuk BOUW- en TABAKSLAND, het *Knolstuk* genaamd, gelegen over den Diedenweg, groot 98 roeden en ruim 35 ellen.
11. Een stuk BOUWLAND, *den Krommen Akker* genaamd, groot 30 roeden en ruim 65 ellen.
12. Eene WONING, gemerkt B, No. 140, met twee TABAKSSCHUREN en veertien roeden en ruim 38 ellen HOFGROND, *den Rouwenhof* genaamd, staande en gelegen in de Benedenbuurt.

Zullende omtrent de bewijzen van eigendom en veil-conditien informatien te bekomen zijn ten Kantore van eerstgenoemden Notaris.

VRYWILLIGE PUBLIEKE VERKOOPING.

Mr. *H. B. VAN DAALEN* en *D. BEEK*, openbare Notarissen te *Wageningen*, zullen, als lasthebbende van *MELIS HEY*, op Woensdag, die zijn zal den dertigsten Januarij 1800 acht en twintig, des voormiddags om negen ure, in het Huis, staande binnen de stad *Wageningen* aan de Hoogstraat, gemerkt A No. 127, publiek aan de meestbiedenden, op gewone Erfhuiswijze, tegen Contante betaling, verkoopen:

Allerhande HUISRAAD en INBOEDEL, bestaande in BEDDEN met derzelver TOEBEHOOREN, DEKENS, een KABINET, LATAFEL, SPIEGELS, STOELEN, TAFELS, KOPER-, TIN-, BLIK-, YZER-, GLAS- en AARDEWERK, voorts eenige MANUFACTUUR-GOEDEREN, als: BOMBAZYNEN, LINNEN, DOEKEN, GAREN, SAYETTEN, en eindelijk WOLKAMMERS-GEREEDSCHAPPEN, waaronder eene BLAAUWKUIP, TWEERNMOLEN, FORNUIS, benevens SCHALEN en GEWIGTEN, en al hetgeen verder tot zijnen Winkel en Inboedel behoort en te voorschijn zal worden gebragt.

Alles daags voor den verkoopdag des voormiddags van negen tot twaalf uren voor een ieder te zien.

Die eenige schuldvorderingen ten laste van opgemelden *MELIS HEY* hebben, worden door deze opgeroepen, daarvan aangifte te doen ten Kantore van Mr. *W. H. TAAY*, Procureur te *Arnhem*.

ZEG HET VOORT.

† † † In het zoo aangenaam, aan de groote passage of straatweg, tusschen *Wageningen* en *Arnhem*, gelegen dorp *Renkum*, is, tegen primo Mei 1828, TE HUUR: Eene voor weinige jaren opgebouwde HUIZINGE, bestaande uit drie BENEDEN- en eene BOVENACHTERKAMER, een schoon uitzigt hebbende over de Uiterwaarden, den *Rijn* en in de *Betuwe*, KEUKEN en verdere GEMAKKEN, met een onmiddelijk achter het Huis gelegen grooten vrijen HOF of TUIN, beplant met beste VRUCHTBOOMEN. — Nadere informatien ten Kantore van Mr. *H. B. VAN DAALEN*, Notaris te *Wageningen*.

§ † § TE HUUR: om met 1. Mei 1828 te aanvaarden, een gedeelte van het BUITENGOED *PALINGSHOF* genaamd, bestaande in een logeabel BENEDENHUIS, waarin vier KAMERS, KEUKEN, MANGELKAMER, KELDER, DROOGZOLDER, STALLING voor twee Paarden, BERGPLAATS voor Rijtuigen, benevens twee TUINEN en ongeveer 56 Roeden en 77 Ellen BOUWLAND, alles vrij van overstrooming, aan *Sint Anne*, een kwartier uur gaans buiten de stad *Nijmegen*, gelegen; te bevragen bij den Heer *W. BEEK*, Apotheker, te *Nijmegen*. Brieven franco.

§ § § Men biedt aan een KAPITAAL van *f* 10,000, des noods bij gedeelten van niet minder dan *f* 2000 op te schieten, als eerste Hijpotheek, in voldoende Landgoederen; adres bij den Notaris *DE KRUYFF*, te *Brummen*. Brieven *franko*.

*** UIT DE HAND TE KOOP:

1. Eene zeer goede, ruime en gemakkelijke CALES, ingerigt voor twee en vier Personen, met een los Voorstuk en een Schot, hangende op Riemen, voor en achter Veeren, en kunnende door middel van Zwanenhalzen onder doordraaijen; het Rijtuig is zoo goed als nieuw, zoo wel wat het Leder-, Hout- en Yzerwerk aangaat als het Verlak, de Verw en de Bekleeding; hetzelve kan op harde wegen zeer gemakkelijk met twee Paarden gereden en is bij uitstek geschikt om op reis gebruikt te worden.
2. Een ligt HOLLANDSCH WAGENTJE, met eene Lederen Kap, voor vier personen, te rijden met een en twee Paarden, volkomen goed in Verw-, Hout- en Yzerwerk, alsmede in de Bekleeding; hetzelve kan onder doordraaijen.

Te bevragen bij den Boekverkooper *WANSLEVEN* te *Zutphen*; brieven franco, onder Letter S.

§ § § UIT DE HAND TE KOOP: Een YZEREN HEK met Openslaande Poort, in zijn geheel lang 34 El en 77 Duim, hoog ongeveer 3 El; zeer goed geconditionneerd, met vier hardsteenen Pilaren. — Nadere informatien bij *E. TRAANBOER*, Mr. Smid te *Arnhem*.

§ § § In het Oude en Nieuwe Gasthuis te *Zutphen* worden verlangd een VADER en eene MOEDER, op de zoogenaamde Ziekenzaal, tusschen de 40 en 50 jaren oud, gehuwd, doch zonder Kinderen, tegen genot van vrije Inwoning, Kost en vijftig Gulden jaarlijksch Tractement. — Die hierin gading hebben, kunnen zich bij den Rentmeester van het Gesticht aanmelden.

† † † *LEFIN LICOT*, van *Namen*, heeft de eer te berigten, dat hij met zijn Magazijn van MESSEN, STAALWAREN en SPADOOZEN, uiterlijk tot den 26. dezer in het *Hôtel van Brunswijk* te *Arnhem*, zal zijn uitgepakt.

† † † De Heer *LONGUEMARE*, erkentelijk voor de bezoeken, waarmede het Arnhemsche Publiek hem heeft gelieven te vereeren, berigt, dat hij voornemens is, op aanstaanden Woensdag, den 23. Januarij 1828, andermaal eenige Voorstellingen te geven der bekwaamheden van zijn Gezelschap, in het DANSEN OP DE GESPANNEN KOORD; zullende hij alles aanwenden om het Publiek genoegen te geven.

NB. De Zaal zal behoorlijk verwarmd zijn.

*** De Boekverkooper *H. C. SCHETSBERG*, te *Leeuwarden*, zal, ten overstaan van den Notaris Mr. E. E. WIELINGA VAN SCHELTINGA, ten huize van wijlen den Wel Edelen Zeer Geleerden Heer *J. W. QUAESTIUS*, in leven *Med. et Chir. Doctor etc.*, aldaar, op den 1. April 1828 en volgende dagen, publiek verkoopen:

Eene keurige, door denzelven nagelatene; Verzameling van *Ontleed-*, *Genees-*, *Heel-*, *Vroed-*, *Kruidkundige* en tot de *Natuurlijke Historie* betrekking hebbende BOEKEN, (waaronder de voornaamste en prachtigste Plaatwerken); mitsgaders een KABINET en groote Collectie van *Ontleedkundige* en andere *Preparaten*, *Zieke Beenderen*, *Heel-* en *Vroedkundige Instrumenten*, — *Opgezette Viervoetige Dieren*, *Vogels* enz. en derzelver *Sceletten*, — voorts vooral van *Horens*, *Schelpen*, *Bewerkte* en *Edele Gesteenten*, *Mineralen* en *Versteeningen* uit den St. Pietersberg, Groningerland en elders, — van *Phijsische Instrumenten*, *Oudheidkundige Stukken* en andere *Rariteiten*. Zijnde de Catalogus bij bovengemelden Boekverkooper, en bij J. C. SEPP EN ZOON te *Amsterdam*, voor *zestig* cents te bekomen.

Te ARNHEM, bij C. A. THIEME, Boekdrukker.